

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 10.

October 1860.

19 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 3: 19, 20.

19. Så weta wi, att allt det lagen säger, det säger hon till dem som under lagen äro; att hwar och en mun skall tillstoppas, och all werlden skall för Gud brottslig warða.

Här hafwa wi nu ett språk i hwilket Apostelen med uttryckliga ord säger oss hwad som är Guds egentliga tanke och syftemål med lagen. Om hwar och en, som med allwar tänker på sin själs frälsning och will warða en rätt Christen, wäl gäfwet att på detta språk — hwilket ljus i allt Guds ord skulle ej detta gifwa honom! Apostelen säger här uttryckligt, att det stora hufvudändamålet med allt det Gud i hela lagboken säger, är, icke att wi skola genom lagens gerningar warða rättfärdiga, ej heller heliga, utan att wi skola öfwerbewisas om vår skuld och brottslighet inför Gud — "att hwar och en mun skall tillstoppas, och all werlden skall för Gud brottslig warða."

Då Apostelen hade i det föregående bewisat, att alla människor äro under synd, att ingen är rättfärdig inför Guds lag "icke till en", och hade anförut några bibelställen, som bekräftade det samma (r. 10—18); så war den frågan naturligen föranledd: Swartill skall då lagen wara, om ingen människa är eller kan warða rättfärdig inför Honom? — Derjemte woro Judarne alltid benägne att mena, det sådana hårda beskrifningar på människan, som dessa anförda bibelställen innehöllo, icke kunde angå dem, hwilka hade Guds ord och woro ett heligare folk, utan att de endast anginge hedningarne, som lefde i ett wildt och groft synda-wäsende. På båda dessa invändningar swarar nu Apostelen, och säger först i afseende på den sednare:

Så weta wi — eller efter gr.-texten: Men wi weta — att allt det lagen säger, det säger hon till dem som under lagen äro. Då han nyss hade anförut ur Skriften dessa förkrossande beskrifningar på människan, då följer i godt sammanhang: Men

wi weta, att allt det lagen säger etc. Ty med "lagen" menas här, såsom så ofta, hela Gamla Testamentet *), hwarom snart skall sägas mera. Meningen är denna: Så vittnar den Heliga Skrift, nemligen att 'ingen är rättfärdig, alle hafwa afwikt' etc. — "men wi weta", d. ä., derom äro alla öfwertrygade, — 'att allt det lagen säger', allt hwad eder Heliga Skrift innehåller, det säger hon till eder, åt hwilka hon är gifwen; således måste äfwen de anförda bibel-orden angå eder. I Judar, ja, i första rummet eder, "som ären under lagen", d. ä. under den lagsta författning, som dessa skrifter innehålla. Jemför Cap. 2: 12, 13.

Men uttrycket, wara under lagen, har ock en betydelse, som gäller för alla tider, äfwen för oss, Christna, nemligen då det står såsom motsats mot att wara under nåden (Cap. 6: 14.) och betyder då, att man med sin inwertes meniska, med sitt samwete, sin tro och sitt salighets-hopp står under lagen, d. ä. söker i lagens gerningar sin salighet, sin rättfärdighet och helgelse; hwilket Apostelen i Cap. 4: 4, kallar att verka eller "hålla sig wid gerningarna", och i Gal. 3: 10, att "med lagens gerningar umgå", eller egentligen: 'wara af lagens gerningar', d. ä. wara af den wägen. Om dessa gäller ock i en särskild mening hwad i vår text står, att 'allt det lagen säger', äfwen dess domar och dess förbannelse, — angår dem, så att dem gifwes ingen nåd, utan endast efter förtjenst (Cap. 4: 4, 5; Matth. 20: 10—14). Äfwen i denna betydelse woro alla de Judar under lagen, till hwilka Apostelen här i första rummet talar. Ty det war ju derföre, att de sökte och hoppades att genom lagens gerningar warda rättfärdige, som Apostelen här använder så mycket möda att frantaga dem detta hopp, och bewisar att äfwen de, med alla sina förmaner, woro "under synd" och Guds rättwisa dom. Men sedan han nu på detta sätt bewisat att de anförda bibelorden måste i synnerhet angå dem, som woro under lagen; så går han nu att beswara den frågan: hwad som då wore lagens ändamål, när

*) Att hela Gamla Testamentet kallas lagen, och det Nya, Evangelium, såsom några ställen wisa, beror af den grundsatsen, att en sak benämnes efter den mest framstående bestånds-delen; t. ex. ett stenhus kallas så af hufwudämnet i dess väggar, ehuru i huset är mycket annat än sten. Så är ock i Gamla Testamentet mycket annat än lag, och i Nya Testamentet äfwen mycket af lagen; men hufwud-innehållet bestämmer namnet. Och hwad som bewisar, att på detta ställe med lagen menas hela Gamla Testamentet, är det tydliga sammanhanget alltifrån v. 9, och i synnerhet då wi läse v. 19 så, som den egentligen lyder i gr.-texten: "Men wi wete" etc. Och nu woro de här anförda bibelorden (v. 10—18) icke tagna ur den egentliga lagen, Mose böcker, utan ur Psalmerna.

den icke gjorde någon människa rättfärdig och salig. Och då gifwer han oss den wigtiga och dyra förklaringen, att lagens ändamål just är, "att hwar och en mun skall tillstoppas och all werlden skall för Gud brottslig warða". Frågan är här alltså igenom, huru en människa skall warða salig. Skall warða för Gud rättfärdig (v. 20—24) och i den frågan har lagen intet annat ändamål, intet annat werk att utföra, än att göra människan "brottslig", skuldbelastad och nådesöfande, att öfwerbewisa henne om hennes syndfullhet och rättwisa fördomelse. Att lagen är en regel för lefwernet, ett Gudomligt rättesnöre för allt hwad godt eller ondt är, tjénar icke annorlunda till salighetens winnande, än så, som Apostelen här säger, att detta Gudomliga rättesnöre wisar oss vår afsiwelse, vår brottslighet inför Gud; ty han förklarar här, att ingen människa efter syndafallet kan så motswara det heliga rättesnöret, att hon består rättfärdig inför Gud (se v. 20). Att lefwernet skall rättas efter lagens Gudomliga regel, det hörer till twenne lägre frågor: först, att lagen kan göra på den stora otrogna hopen samma werkan, som den borgerliga lagen och dess straff, neml. afhålla den ifrån gröfre brott och öfstadkomma ett wartrare lefwerne, emedan äfwen de otrogna, liksom hedningarne, liksom ofta känna och wörda lagens röst och frukta för dess hotelser. För det andra gör lagen såsom lefnads-regel sin goda tjénst äfwen åt de otrogna, hwilka genom nåden fått en wilig ande, neml. att de genom detta heliga rättesnöre alltid kunna weta hwad Gud älskar eller hatar, hwad godt eller hwad ondt är. Men så snart fråga är om salighetens winnande, om rättfärdighet inför Gud, då tjénar lagen blott till att nedslå, förkrofsa och fördoma människan, att göra henne eländig och nådehungrig. Och något mera har Herren Gud aldrig tänkt att lagen skulle förmå göra till vår salighet.

Att hwar och en mun skall tillstoppas. Det ord som här står i grundtexten på "att" (hina) antyder ett ändamål, en afsigt — "på det att". Apostelen säger således, att Herren Gud har just haft det ändamålet med lagen, att den fallna människan skulle genom detta heliga rättesnöre alltid förödmjulkas inför honom, och tvingas att böja sig för Hans nådestol. Herren Gud har aldrig ment, att människan efter syndafallet skulle kunna bestå rättfärdig inför Hans lag. Hade hon det kunnat, så skulle han wist aldrig gifwit sin älskelige Son under lagen och i en blodig dödd för oss. Nej, säger Apostelen, lagens ändamål är, "att hwar och en mun skall tillstoppas, och all werlden skall för Gud brottslig warða". Så säger han också i Cap. 5: 20.: "Men lagen är också härmed inkommen, att synden skulle öfwerflöda; men der synden öfwerflödde, der öfwerflödde då nåden mycket mer." Här kunde man nu anmärka, att detta måste gälla om lagen i dess egentliga betydelse, den moraliska lagen i de Tio Guds bud, men att denna vers, såsom förut är wisadt, handlar om

hela Gamla Testamentet och dess lagiska författning. Men märk då, att det är just derföre Gamla Testamentet kallas lagen, att det är så uppfyllt af Guds lag, föreskrifter och hotelser, som alla utgöra en utveckling af de Tio Budorden. Då wi undantaga ceremonial-lagen, som utgjorde en skuggteckning till Kristus och Hans rike (Ebr. 8: 5; 9: 11: 1), så går alltsammans för öfrigt ut på att framställa, utveckla och instärpa Guds heliga wilja, sådan den är i forthet författad i de Tio Buden. Alla dessa förordningar för Judarnes samhälls-lif, alla berättelser om onda eller goda menniskor, alla Guds straffdomar, alla hotelser och löften — allt visar oss Guds heliga wilja — allt predikar lag — såsom wi ock känna, då wi läsa allt detta, att det talar oss, det ger oss stung och slag i samvetet; det ställer Guds heliga wilja och hotelser för våra ögon. Och allt sådant, som visar oss Guds helighet, Guds wilja och kraf. Guds wrede öfwer synden Guds, wälbehag till det goda — allt sådant är lag. Gud har på detta mångfaldiga sätt och genom lefwande exempel blott desto åskådligare framställt sin lag, för att om möjligt åtkomma vårt slingrande hjerta och visa hwad Hans wilja är i alla möjliga fall. Och hufwud-ändamålet är, att föra oss till sällighet; men det ändamålet winnes aldrig med mindre, än att wi blifwa slagne af Herrens kraf och hotelser, blifwa försträcka, utmattade och nedslagna syndare inför Honom.

Swar och en mun skall tillstoppas. Detta uttryck är mycket talande. Det betecknar huru en menniska, som sökt förswara sin sak, sin rättfärdighet, ändligen är så öfwerbevisad om sin brottslighet, att hon icke mer har ett enda ord till sin ursäkt eller sitt förswar, utan slutligen står der förstummad, måste gifwa sig skyldig och taga hwilken dom, som rättwisan nu kan fälla öfwer henne. Så gick det ändligen med Job; Herren Gud tillstoppade så hans mun, att han slutligen bekände: "Jag hafwer bannats. Hwad skall jag swara? Jag will lägga min hand uppå min mun" (Job. 39: 37). Och så säger Apostelen att det skall gå med hwar och en — "hwar och en mun skall tillstoppas". Wäls man wäl märka detta! Här är åter ett bewis, att ingen menniska är ostrafflig. Ty om blott en enda hade fullgjort Guds lag, så kunde icke den menniskas mun tillstoppas, så hade denna något, ja, allt, att säga till sin berömmelse; hon wore rättfärdig och behöfde icke nåd. Men så skall det icke gå för någon enda menniska, säger Apostelen; hwarje menniska skall inför Gud stå ned sina ögon, såsom den der brutit emot Hans lag — "hwar och en mun skall tillstoppas".

Och all werlden skall för Gud brottslig warda. Märk åter här: "all werlden". — "All werlden", allt hwad menniska heter, Judar, Hedningar, Christna, Turkar — alla menniskor och af alla släkten och folk och religioner — alla skola genom Guds heliga lag finna sig hemfallna under samma dom: "inför Gud brottslig". — Eller hwilken skall blifwa undantagen? Icke hed-

ningarne; ty fastän de icke haft Guds skrifna lag, hafwa de dock syndat emot Guds röst i samvetet. Jäse Judarne; ty de hafwa Herrens lag i bestämbara ord skrifwen för sina ögon, och hafwa derföre så mycket mindre någon ursäkt för sina synder. Jäse de Christna; ty de hafwa icke blott Guds skrifna lag, utan ock denna förklarad i Evangelii ljus, och stå under alla de förbindelser, som denna rikare nåd medförer. Jäse ens de troende äro undantagna; ty de hafwa redan bekänt att de äro brottslige inför lagen. Innan de flytt till oförstöld nåd: och det är intet folk, som så känner synden hos sig, som de, hvilka hafwa Guds helliga Andra i sina hjertan och derföre alltid blifwa straffade. Uttrycket "all werlden" har derföre här den widsträcktaste omfattning och inbegriper i sig hwarje människa. Hwarje människa måste inför lagen wara straffad, "brottslig", d. ä. skyldig under Guds dom. Ordet på "brottslig" betecknar en människa, som inför domstol är öfverbevisad em brott och skyldig till den dom, som wid samma brott är fästad. Och sådan skall hwar och en känna sig "för Gud" — inför Hans ögon, som skådar det hemliga, skådar hennes mest fördolda tankar, begär och sinnesrörelser, mycket mer känner alla hennes ord och gerningar: inför Honom, som med dessa alltseende ögon följer henne alla ögonblick: ja, inför Honom, som är den Allsmåttige, som kan i tid och ewighet hemskåla syndaren som kan sifi "förderfwa både själ och kropp i helvetet". Brottslig inför Honom, det är hwad hwarje människa skall genom lagen känna sig wara.

20. Derföre, att intet kött kan af lagens gerningar wara rättfärdigt för Honom; ty af lagen känner man synden.

Här nämnes nu den omständighet som gör, att genom lagen hwar och en mun blifwer tillstoppad och all werlden för Gud brottslig. Det kommer deraf, säger Apostelen, att allt kött är sådant, att det icke kan af lagens gerningar wara rättfärdigadt. Här står i gr.-texten icke lagens (med artikel) utan "lags gerningar". Det gör Apostelens uttryck mera starkt och bestämdt, då han säger, att intet kött kan af lags gerningar wara rättfärdigt. Ty hade här stått lagens, så hade det kunnat lämpas på den Mosaiciska, och någon hade kunnat säga: Apostelen menar den särskildt åt Judarne gifna ceremonial-lagen, och genom densamma kan wäl ingen wara rättfärdig; men genom den moraliska lagens hållande måste wi blifwa det. En annan hade kunnat säga: Om ock icke de kunna rättfärdigas genom egna gerningar, som hafwa emottagit den fullkomliga lag som ligger i de Tio Budorden, så måste dock en from hedning, hvilken efter sin yttersta förnåga håller den lag, som är skrifwen i hans hjerta och samwete, derigenom wara af Gud rättfärdigad. Mot alla sådana meningar säger här Apostelen: "intet kött kan af (någon) lags gerningar wara rättfärdigt". Och att han talar om "allt kött"

(gr.-text.), är det andra ännu mer afgörande beviset, att ordet lag här måste tagas i denna widsträcktaste mening, så att det betecknar all Guds lag, både den som Judarna hafwa i uttryckliga budord, och den som alla andra menniskor hafwa inskrifwen i hjertat, efter den skall tillhöra "allt kött". Med "lagens gerningar", eller "gerningar af lag", menas icke allt hvad lagen bjuder och kräfwet — ty den som det fullgör, blir verkligen derigenom rättfärdigad (Cap. 2: 13; Cap. 10: 5) — utan med "gerningar af lag" menas de gerningar, som lagen verkligen åstadkommer, de gerningar, som en menniska kan göra efter lagen. Ty orsaken, hwarföre intet kött kan af lagens gerningar wara rättfärdigt, ligger icke i någon ofullkomlighet i Guds lag, så att en fullkomlig uppfyllelse af densamma icke skulle utgöra en verklig rättfärdighet inför Gud; nej, wisserligen är lagen "helig, rättfärdig och god"; den som fullkomligt är och gör hvad Guds lag budar, är onckligen derigenom rättfärdig och i allig. förutan någon Medlars förtjenst: utan orsaken är, att allt kött är så förderfwadt, att ingen menniska efter syndafallet är eller gör hvad lagen äskar. På detta sätt förklarar Apostelen, att "alla de, som med lagens gerningar umgå, äro under förbannelse"; "ty", säger han, "det är skrifwet: förbannad ware hwar och en, som icke blifwer wid allt det som skrifwet är i lagboken, så att han det gör" (Gal. 3: 10). Rättfärdig inför lagen är blott den, som i alla afseenden och alla stunder warit och gjort hvad lagen äskar. Den som blott någon gång och på något sätt brutit mot den helige Guds bud, är genast dömd såsom en brottöling och kan icke mer genom lagen wara rättfärdig, om han ock sedan i all sin tid wore i alla afseenden och alla stunder fullkomlig; ty till detta sednare fullkomliga lif och lefwerne war han i alla fall pliktig, det kan icke godtaga hans förra synd, lika litet som en tjuf blifwer frikänd dertföre, att han nu på någon tid icke stulit; han står ändå såsom tjuf för den stöld, han en gång begått. — En stryptare, som icke aktar Herrens bud och domar, icke tager dem såsom de lyda, han menar, att om han ock syndat i somt, skall det dock räknas honom tillgodo, att han i andra stöcken warit from och gjort något godt; och i synnerhet om han icke fullbordat synden i utwärtens gerning, då håller han sig rentaf ostrafflig, fastän han hyser synden i sjelfwa hjertat. Men Herren skall döma honom annorlunda. Herren Kristus förklarar uttryckligt, att den som ock aldrig såsom en mördare utgjutit blod, skall dock af Gud dömas såsom en mördare, om han endast hyft wrede och hat; att den som aldrig i gerning bedrifwit hor, är dock af Gud dömd såsom en horkarl, om han endast med syndig begärelse sett på en qwinna; "han hafwer allaredan gjort hor med henne i sin hjerta" — så säger Herren. Och på detta sätt dömer Herren Gud i afseende på hwarje bud, hwarföre han ock slutar lagen med de buden: "Du skall icke hafwa lust, du skall icke begära." Den som strider mot sin onda begärelse, är redan dömd brottö-

lig; ty blott att hafwa en önd begärelse är synd och brott emot Guds heliga lag. Men då nu hwarje människa är född med en sådan natur, i hwilken alltid äro syndiga lustar och begärelser, ehwad hon vill eller icke, så är hon redan blott genom denna sin natur ett "werdens barn" (Eph. 2: 3), och så är det blott genom denna natur omöjligt, att en människa kan wara rättfärdig genom lagens gerningar.

Intet kött, säger Apostelen, — "intet kött kan af lagens gerningar wara rättfärdigt." Han brukar här ordet kött, för att påminna om den naturliga födelsen, hwarigenom allt kött har sin natur, såsom Kristus säger: "det som är födt af kött, är kött" (Joh. 3: 6). Men nu är "allt kött", all människonatur sådan, som den blef i syndafallet, alltid lika uppfyllt med den gamle ormens säd, och död ifrån det lif som af Gud är; ty hela naturen hade fått den befällningen af Skaparen, att allt skulle fortplantas "efter sin art", gräs, örter och trån, "hwar och ett efter sin art", fiskar, foglar och djur — hwar och ett skulle i sin fortplantning behålla sin art: såsom wi och se det hafwa stett, att hwarje djur har behållit sin art. Såsom nu af en orm föddas blott ormar och pardens ungar blifwa och parder, så äro och alla människors barn födda med samma natur, som de första fallna människornas war, neml. uppfyllt med ormens säd fiendskap mot Gud, förakt för Hans wäsende och wilja, benägenhet till allt ondt etc., såsom Gud redan i Bibels 6:te Cap. beskriwer människan, att hennes ondskas war stor, och all hennes hjertas uppsåt och tanke alltid benägen till det ondt war. Och sådant är nu "allt kött", d. ä. allt hwad människa heter, af naturen. Då wi stundom tänka, att någon from och helig människa, någon rätt andlig Christen, skall wara fri från detta medfödda förderf, skall hafwa icke blott en af nåden född helig anda, utan och alligenom wara ren, äfwen till den del som hon har från sin naturliga födelse, så är detta en så galen inbillning, en så mot sanningen stridande tanke, säger Luther. "som om någon sade, att vår Herre Gud fallit i synd, hwilket är omöjligt". Dersöre säger och Skriften, att kött och blod aldrig kan ärhwa Guds rike, utan att wi alle måste "förwandlade wara", äfwen de som lefwa, då Herren kommer till att döma werlden (1 Cor. 15: 44—52). Så är alltid det, som är födt af kött, syndigt och örent. David härleder all sin jemmer och nöd af synden från den naturliga födelsen och säger: Si, jag är af syndelig säd född, och min moder hafwer mig i synd afsat (Ps. 51: 7).

När wi nu betänka allt detta, kunna wi förstå hwarföre Apostelen kan så bestämdt förklara, att intet kött kan af någon lags gerningar wara rättfärdigt. Ty då den medfödda naturen är så full med synd och Gud ställer deremot sin heliga lags spegel, som icke ens tål den minsta syndiga tanke, den minsta kallsinlighet mot Gud eller nästan, utan fordrar att wi stola älska Gud af allt vårt hjerta, ja, af alla själen's krafter, och älska hwarje

människa, icke några wissa, utan allt hwad som kallas vår nästa, såsom oss sjelfwa; och detta icke ett eller annat ögonblick, utan alla stunder i vårt lif: huru ser det då ut med vår rättfärdighet!

Slutligen må här anmärkas ännu ett förhållande, som förklarar hwarföre intet kött kan genom gerningar af lag warda rättfärdigt, ett förhållande, som så människor befinna, neml. att blotta tillwaron af Guds lag, och vårt behof deraf, är redan nog till vårt fällande under Guds dom. Först den omständigheten, att Gud gifwit oss en sådan lag, med dess hotelser och löften, är redan ett tillräckligt vittnesbörd att wi icke äro goda, efter wi behöfde bud och hotelser. Och för det andra: blott det, att du gör det goda och flyr det onda för lagens skull, för dess hot och löften, är redan en swart fläck på all din fromhet. Ty wi skulle ju göra allt godt blott af vårt hjertas inre godhet; annars äro wi ju skallar, som endast af en yttre makt tillbakahållas från utöfningen af det onda, som wi dock hysa i hjertat. Till exempel: om någon lemnar dig sitt barn på en vecka och derwid säger: Jag måste tyvärr bedja eder waka öfwer mitt barn, att det icke kommer åt att stjäla något; och du håller äfwen så trogen wakt, att du kan återlemnna barnet med det vittnesbördet: Det har ingenting stulit; är då det ett godt vittnesbörd om det barnet? Nej, ett beklagansvärdt barn! säger du. Hwarföre så? Det har ju intet stulit? Nej säger du; men blott den omständigheten, att det måste bewakas, är ju ett nog bedröfligt tecken på det barnet. — Just så är det också med oss. Hwad är lagen, om icke en sådan wäktare, som allestädes ligger öfwer oss och säger: "du får icke stjäla! du får icke dyrka afgudar! du skall icke dräpa! du skall icke göra hor! du skall icke ljuga!" — Hwarom vittna sådana bud och påminnelser, om icke att wi äro tjufwar, horkarlar, mördare, lögnare? Ty det budet: "du skall icke stjäla", säger oss ju tygt i örat: du är en sådan, som måste bewakas, men nu får du icke stjäla. Det budet: "du skall icke göra hor", säger oss ju: du har en ond begärelse, men du får icke följa den. Det budet: "du skall inga andra gudar dyrka", innebär ju: du älskar mig icke, jag måste befälla dig det. Så ligger i hwarje bud en anklagelse. Och då nu Herren Gud icke blott förbjuder syndens utbrott, utan också hwarje ond böjelse, tanke, begärelse — icke blott vill, att det onda skall tillbakahållas, liksom instängas i hjertat, utan att det alls icke skall finnas der — då Han vill, att du skall sjelf älska det goda, så att du gör allt hwad godt är af din egen goda böjelse; så är redan sjelfwa lagens tillvaro, med dess hotelser och löften, ett tillräckligt vittnesbörd, att wi icke kunna wara rättfärdige inför Honom. Och blott det, att wi göra det goda eller fly det onda för lagens skull, är nog till bewis, att wi icke hålla lagen, som allraförst fordrar ett godt och heligt hjerta; och härigenom kunna wi ännu tydli-

gare förstå textens ord, att "intet lött kan genom gerningar af lag wara rättfärdigt".

Ly af lagen känner man synden; — eller ordagrant: ty genom lagen är kunskap om synden. Dertill skulle lagen tjena. Apostelen vill icke blott säga, att wi genom lagen få begrepp om synden i allmänhet, att om ingen lag varit gifwen, wi icke kunnat weta af någon synd, icke wetat hwad ondt eller godt wore; nej, meningen är: Genom lagen blifwa wi öfwerbe-
wista, att wi äro syndare. Ty i dessa ord återtager han blott hwad han nys hade sagt i föregående vers, att lagens ändamål war, att "hwar och en mun skall tillstoppas och all werlden skall för Gud brottelig wara".

Nu huru sker nu det, att wi af lagen lära känna synden? Detta sker i synnerhet på twenne sätt: först, att lagen tilltalar vårt samwete, ställer för oss Herrens heliga bud och fordringar och derigenom väcker oss att efterfinna, huruvida wi hafwa varit och gjort så, som Guds heliga bud fordra; och genom denna jämförelse mellan Herrens bud och vårt wäsende kunna wi rentaf wakna ur sömnen och se att wi icke blott äro brotteliga, utan också dömda till döden, sådana wi äro. Nu se wi våra mest framstående werksynder, men hafwa ännu icke någon djupare känsla af syndens makt öfwer naturen. Denna djupare syndakänedom få wi egentligen då, när wi någon tid allwarligen försökt oss på det arbetet att fullgöra Herrens bud, att emotstå och afsläggja alla synder och uti allt göra hwad Gud äskar, men i detta arbete komma på stam, då syndens makt öfwer naturen är oss för stark och bringar oss till yterligare öfwerträdeser: nu först börjar menniskan försträckas och märka, att hon rentaf är under syndens öfwerkraft, att hon är en såld träl under synden. Hon ser, att Gud vill icke blott hafwa gerningar, utan förnämli-
gast hjertats kärlek, och då hon nu vill icke blott skrymtaktigt säga, att hon älskar Gud, utan vill verkligt göra det, då känner hon snart hjertat alldeles kallt för Herren Gud, men deremot fullt af kärlek till andra ting. På samma sätt wille hon efter Herrens bud älska sin nästa såsom sig sjelf, och då känner hon snart, att hon tänker först och sist på sitt eget bästa och låter andra hafwa det såsom de kunna. Då hon borde allwarligt waka och bedja, då är hon förströdd och wårdslös; och då hon borde öfwer allt detta vara förkrossad och ångerfull, då är hon lättfönnig, hård och säker. På detta sätt lärer menniskan af la-
gen känna sin syndfullhet, neml. när hon icke allenast vill weta sin Herres wilja, utan vill på allwar göra efter Hans ord.

Och då först, när menniskan känner sig så syndfull, ogudak-
tig, hård, säker, skrymtaktig, wanmäktig, bunden i synden och hemsfallen åt döden, att hon dels icke kan längre berga sig utom nåden, dels icke längre kan sätta sin tröst på sin bättring, utan förwifflar på all egen rättfärdighet och kraft — då först har Gud wunnit sitt ändamål med lagen; och då får den förtappade

syndaren på en gång allt hwad lagen krafte, i Christi fullkomliga rättfärdighet (Rom. 10: 4), och då får Gud all ära och pris, och syndaren får salighet och frid.

Men vill du förblifwa i denna nåd och frid, då blir det mycket nödigt att wäl inpräglä i sinnet hwad Apostelen här sagt oss, att det är så förloradt med hela vår natur, att intet fört kan af lagens gerningar warda rättfärdigt, och att det är rentaf hufvudändamålet med lagen, "att hwar och en mun skall tillstoppas etc." hwarföre wi böre beständigt låta det wara afgjort, att wi skola warda brottblige inför lagen, och hafwa all vår rättfärdighet i en annan; wi böra djupt inpräglä hos oss, att wi äro alla stunder lika förbömmelsesvärda i oss sjelfwa, men derföre och alla stunder lika rättfärdiga i Gonom som är "lagens ända" etc. Så skola wi och, genom en djupare kännedom af vårt förderf, alltmer komma ut från den förwillelsen, att wi hafwa vår helgelse och wandel i vår makt, så att wi äfwen för den angelägenheten se blott på Jesus. Så snart wi det glömma och börja att tro på oss sjelfwa, så falla wi snart åter i synd och i ofrid. Kristus skall wara allt, både till vår rättfärdighet och vår helgelse. Det är den rättfärdighetens och fridens wäg, till hwilken wi skola föras, genom att af lagen lära känna synden.

X Nytt och gammalt från Nådens Rike.

"I ingen annan är salighet."

Följande tilldragelse har blifwit oss meddelad af en wän i London, som selt warit närwarande derwid.

En söndagsmorgon mot slutet af 1845, då kloakorna i stadens alla kyrktorn kallade till gudstjenst, såg man i närheten af Regentstreet en mängd wällädda herrar och damer gå uppför trapporna till ett kapell, der gudstjensten just skulle börjas. Ibland dem war äfwen en högwärdt yngling med ett sjufligt utseende, hwilken, då han inträdde i kapellet, såg sig omkring med ett slags förlägenhet. Kölden war temligen stark och obehaglig, en tjock dimma började upplösa sig i regn; men detta oaktadt hade den unge mannen hwarken öfverred eller paraply. Det war ej underligt att han hostade; och hwilken ihälig hosta! Flera af de närwarande wände sig ofriwilligt om, då de hörde detta ihäliga ljud; och då de sågo att den unge mannen war en främling, winkade en äldre herre honom till sig och erbjöd honom en plats i en bänk, som war på en af lättarena midtemot predikstolen. Wi nämna med affigt dessa omständigheter, emedan dessa rader snarast skola läsas af någon bland dem, som den dagen woro närwarande i detta kapell.

Den unge mannen war werkligen en främling. Han hade den förtut anländt till den stora werldsskaden och hade, tröttn och ut-

mattad som han war, dock gått ut för att uppsöka ett Guds hus, der han hoppades få höra Guds ord förtunnas lika rent som i sin hemort. Han war sorgsen och nedslagen; man såg att han behöfde tröst och upprättelse. Han war trött och sökte hvila — hvila der, hwarest den allena finnes — hvila i Christo. Han längtade att, såsom han många, många gånger förut gjort det, ånyo få smaka ljusligheten och kraften af den sanning, som är uttryckt i den sköna sången: "Si, Jesus är ett tröstrikt namn etc."

Hans hjerta längtade att åter få höra talas om Jesu lärlef till syndare; men han fick det ej genom predikantens böner, så wälslingande de än woro, han saknade det lära namnet i de sånger, som sjöngos, så metodiskt de än ljödo; han fick ej höra derom i predikan — att, den war så swår att förstå. Hans tankar började att swäfwa omkring på andra föremål, då hastigt hans öra fångslades af några predikantens ord. Ty nu började han att tala om honom, om det lära namnet, wid hvilket ynglingen war fastad med hela sin själ. Han böjde sig lyfnande framåt; men han kunde knappt tro sina egna öron. Hvad wille det säga? Predikanten tager äran ifrån den högtlofswade Herren Jesus. Han förnekar Hans Gudom, resonerar bort Hans tillspillestgörande förtjenst, den försonande kraften af Hans blod. Han "trampar Hans blod under fötterna"; han tager ifrån syndaren hans enda hopp, den enda grunden för hans salighet. Han talar wäl om Jesus såsom om en owanlig menniska, men förnekar Hans Gudom. Han framställer honom såsom ett dygdemönster, men förkastar honom såsom offret för våra synder. Ynglingen lyfnar; nej, det är icke möjligt! — Kära själ! du wet icke att du har förrirat dig i ett lapell som tillhör Unitarierna, hvilka liksom Muhamedanerna förneka Christi Gudom och, i skället för det uppenbarade Evangelium, hafwa uppgjort en lära efter det menliga förnuftets hugslott. Du wet icke att det finnes predikanter, som söndag efter söndag föredraga deså försträffliga willfarelser, och att det gifwes menniskor som kunna sitta och höra sådant söndag efter söndag.

Den wämlige mannen, som hade inbjudit honom i sin bänk, och hwars deltagande hade blifwit wäckt genom ynglingens bleka ansigte och ihåliga hosta, kunde icke underlåta att warseblifwa denna rörelse. Rodnaden på de förut så bleka kinderna, tårarna i hans ögon, de darrande läpparne, hans blida full af förwåning och fasa — allt detta måste wäcka den gamles uppmärksamhet. Predikanten fortfor ännu med sitt föredrag, då den unge mannen, drifwen af en oemotståndlig kraft, hastigt reste sig från sin plats, sträckte fram handen liksom för att protestera emot hvad han hörde och sade med låg, men dock så klar stämma, att man kunde höra det öfwer hela rummet: Tro på Herran Jesum Christum; ty det är icke något annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hvilket wi stola salige warba.

En djup tyftnad följde härpå. Hwarje öga wände sig till lästaren, under det några i församlingen började darra, de wiste icke hwarförre. Predikanten ensom förblef orörd. Då nu ynglingen reste

sig för att hastigt lemna kavellet, följde honom den gamle herrn, hvars bänk han sutit. I samma ögonblick då den unge mannen hade uppnått dörren och dröjande stådde ut i den regniga, kalla morgonen, lände han en främmande hand på sin axel. Han vände sig om och rodnade. "Åh min herre", utropade han, "jag är ledsen öfver hwad jag gjort, men jag kunde icke låta bli, det är verkligt; jag kunde icke. Ni har ju hört hwad predikanten sade".

"Åh ja", svarade den gamle kallt, "jag har ej hört någonting besynnerligt i dag, åtminstone ingenting, som kunde gifwa er rätt, att såsom ni gjort, störa en hel församling". — "Men ni är sjuk och upprörd", tillade han i en mildare ton; "hvar bor ni"?

Ynglingen tog ur sin ficka ett blad, på hwilket han skref sitt namn och sin adress.

"Är detta edra föräldrars namn"? frågade den gamle herrn.

"Jag har inga föräldrar mer", var swaret, "de dogo då jag ännu var ett barn."

"Är det släktingar eller wänner, hos hwilka ni bor"?

"Jag hoppas", svarade ynglingen, "att de skola bewisa sig såsom mina wänner; men jag har ej varit här längre än sedan i går afton".

"Arme unge man!" utropade den gamle, med stigande deltagande. "Så är ni då en främling i London och kom kanske blott af en händelse in i detta kapell?"

"Så är det", svarade denne; "jag tyckte denna byggnad såg ut som en kyrka".

Den gamle mannen smålog. "Vi kalla den ett kapell", sade han; "men det är detsamma".

Ett smärtsamt drag flög öfver ynglingens ansigte. Dock svarade han ej ett ord. I samma ögonblick började orgeln spela. Den gamle herrn (wi wilja kalla honom Burton) märkte härpå att predikan war slut, man sjöng slutpsalmen. Då ynglingens boning ej war långt afslagen och regnet ännu icke upphört, erbjöd han sig att följa honom dit. Detta wänliga anbud blef tacksamt emottaget. Utvänd till huset gaf Burton honom sitt adresskort och inbjöd honom med den hjertligaste wälwilja att nästa söndag äta middag med sig.

Herr Burton war litaså rik som wälgörande. Kom det an på att göra en menniska godt, så frågade han aldrig efter, till hwilket religiöst parti hon hörde. Han yfdes också icke så litet öfver denna sin frisinnet. Emellertid lände han för denne ensamt stående yngling det hjertligaste intresse, så egendomliga de omständigheter än woro, under hwilka han hade sammanträffat med honom. Ifrån denna stund knöts emellan dessa båda ett band, som genom Guds wälsignelse gaf en helt ny rigtning åt Burtons lif.

Ludwig Glower, så hette ynglingen, hade aldrig varit stark, men genom mycken ansträngning och det stillasittande lefnadsätt han, efter ankomsten till London, förde, dukade hans helsa helt och hållet under efter några månader. Böga hopp war om hans återställande och då hans principal icke wiste hwar han skulle göra af den sjuk, började han att tala om att ställa honom till hospitalet. Då erbjöd

sig herr Burton att taga honom till sig i sitt eget hus — och här förblef han under återstoden af sin jordiska wallfärd.

Det är naturligt att en människa, som älskade Herren Jesus så innerligt som Ludvig Glower, icke kunde låta bli att tala om honom. Man kunde i sanning säga, att Jesu namns pris war städse på hans läppar. Han talade sällan länge om någonting annat. Under sina samtal med herr Burton, nämnde han en eller två gånger det ställe, der han första gången hade sammanträffat med honom; men han gjorde det med uttryck af förwåning och medlidande. Ofta och innerligt bad han, att Gud af sin oändliga barmhertighet måtte föra dem, som der bruka församla sig, till en saliggörande kunskap om den sanning, som är i Christo Jesu. Han syntes hafwa glömt, att hans vän och välgörare war sjelf en medlem af denna församling; denne småtog ofta, då han såg den läre sjuke ynglingens hänförelse, och han kunde icke komma fram med något enda af dessa stensagra bewis, som hade afvändt hans eget sinne från Guds sanning.

Vi hafwa redan sagt att herr Burton war en wälwillig man och hade ett "godt hjerta". Detta trodde han verkligen om sig sjelf; ja, han war fullt öfvertygad, att hans goda gerningar stulle bestämdt bereda honom ett saligt rum i det andra lifwet. Han klädde ju de nakna, swisade de hungriga, besökte de faderlösa och entor uti deras bedröfwelse. Han gjorde ju, hwad han kunde. Icke att han war utan fel — ingen människa är det; men han litade på Guds, den himmelske Fadrens barmhertighet. Han befinnade ej att Gud, utan Kristus, är en förtärande eld. Han hade länge lagt sig all winning om att förtjena himmelen; men efter all möda och allt arbete och med hela den hofsamlade massan af goda werk, förefom det honom lifwål nu stundom, som om han dock icke hade kommit himmelen så nära, som denne fattige, ensamme, sjuke yngling, hwilken ensaldigt swisade wid Gräfsarens förtjenst.

Den unge Glowers tro lyfte allt klarare, ju närmare han kom till ewighetens port. Wäl föreswäfwade honom stundom dödsdalen med dess mörka fluggor; men han såg tillfästa den gode herden beredd, att med sin låpp och staf föra honom öfrad igenom, trösta honom och taga honom till sig ewinnerligen. Då en Jesu lärjunge har sitt tros-öga stadigt fäst på Jesus, så ser han icke mörkret och dödens sator, utan, såsom tusen triumferande Guds barn hafwa gjort det och stola göra det till dagarnas ända, så wandrar han tröstefullt igenom med den bekräftelsen: allt är ljus.

Om Ludvig Glower hade varit Burtons egen son, kunde han icke hafwa blifwit bättre stött och wärdad. Mot slutet kunde hans välgörare nästan icke mer lemna honom. En afton, då Burton satt vid hans säng och ofta med en nåddul astorkade den sjukes vanna, sade han sakta och deltagande till honom: "Du lider wißt mycket, min saktars Ludvig"?

"Det är sannt", swarade denne; "men när jag tänker på allt hwad Herren Jesus har lidit för mig, så känner jag icke så mycket af mina plågor."

"Det wore wäl", anmärkte herr Burton, "om wi alla helt

kunde efterfölja exemplet af Hans saktmodiga och tåliga undergiftvethet för Guds vilja. Men du har ju ingenting att göra med Hans lidanden.

"Åh, färe herre", utropade den sjuke, "tala icke så. Har icke Kristus dött för syndare? Och äro wi icke alle syndare, utan all berömmelse inför Gud? Jag är den förnämligaste bland syndare, jag har förtjent döden; men Jesus har dött för mig, Han har försonat mig med Gud . . ."

"Stadars gosse, du har ett oroligt samwete", sade Burton afbrytande, "hwad har du gjort för ondt?"

"Åh", swarade ynglingen, "fråga mig hellre, hwad godt jag har gjort".

"Och likwäl fruktar du icke döden?"

"Hwarföre skulle jag frukta?" ropade den sjuke; och i det han upp slog sin Bibel, som han alltid hade bredwid sig, fortsatte han med högtidlig ton: "Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin enda Son; på det att hwar och en, som tror på honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. — Äfwen jag tror; mitt hopp står till honom, min Frälsare, Guds Lam, som burit werldens synder".

Blek och utmattad lade han sig tillbaka på kudden, från hwilken han i sin iswer hade upprest sig. "Du skall icke tala mera", sade herr Burton med ömhet, "du är för swag".

Ynglingen tillslöt sina ögon och lög der stilla och trött, med småleende på sina läppar, under det Burton, stillatigande och i djupa tankar, satt bredwid honom. Hastigt började den sjuke åter att tala, men så sakt, att det war ömsjligt att förstå honom. Herr Burton böjde sig ned öfwer honom och höll sitt öra tätt intill hans darrande läppar. Då hörde han honom säga dessa ord: Det är icke något annat namn menniskor'na gifwet, i hwilket wi skola salige wara.

Dessa woro de första ord som Burton hade hört af hans mun, de woro också de sista. Han kunde icke komma undan intrycket af dessa ord. Den agliga åsynen af den himmelska frid, som hwilade öfwer den fattige faderlöse ynglingens sjuk- och dödsläger, medwirlade åfwen. Steg för steg woko willfarelsens och otrons stuggor, tills åfwen han ändtligen fördes igenom till ljus, fröjd och frid i Christo Jesu.

Burton war emellertid icke den ende som fick en oförgånglig wilsignelse af den egendomliga tilldragelsen i Unitarier-kapellet. Predikanten, hwars predikan hade föranledt den salige Ludvig Glowers utrop, meddelar sjelf det intryck, som denna händelse hade gjort på flere medlemmar af hans församling. "Ett fruntimmer kom till mig, så har han sjelf berättat för den som strifwer dessa rader, "och sade till mig: "Om den der unge mannen har rätt, så äro wi allesammans på en orätt wäg". En annan sade, att hon hade funnit de ord, ynglingen uttalat, i sin egen Bibel, och derföre måste det wäl wara något sannt deri. En tredje förklarade, att dessa ord förhöljde henne natt och dag såsom ett svöle, och hon kunde icke blifwa dem qwitt. En af våra skolårare, en riklig ung man, af hwilken jag hoppades nå-

got bättre, upphörde med sin söndagsskola, i det han förklarade, att han icke mer kunde lära andra förr än han sjelf kommit till full öfvertygelse om sanningen. Men svårt var det med ett ungt fruntimmer, som började tänka och forska, tills hon föll i ett slags religiöst grubbel, ur hwilket hennes wänner hitintills förgäfves sökt rycka henne."

Så berättar den salige Glowers wän. Det är sannt hwad Skriften säger: Guds ord är lefwande och kraftigt, och klarare än något tweeggadt swärd; och går igenom till dess det åtstifjar själ och anda, märke och ben; och är en domare öfwer tankar och hjertans uppsåt.

Hwad nytta har jag af allt det Guds ord, jag läser och hör?

1. Gör en gammal fader i Christo flagade en yngre broder: "Jag hörer så mycket af det goda Guds ord, och hörer det med glädje, men jag kan så litet behålla deraf; efter en kort stund, så är det åter borta". -- Den gamle sade: "Tag ett af de två dricks-glasen, som stå der på bordet, och följ mig". De gingo så ut till brunnen. Då sade den gamle: "Fyll glaset med watten och utgjut det åter på marken". Lärjungen gjorde så. "Gör det ännu en gång", sade den gamle. Lärjungen gjorde det ännu en gång; och på upprepade illfågelsor, gjorde han det flera gånger.

Den gamle återwände nu med sin lärjunge till boningen. Då sade han: "Ställ nu detta glas bredwid det andra, och säg hwilket som är renare och klarare".

"Nu förstår jag det", svarade ynglingen.

"Ja, måtte du också minnas det", sade den gamle, "att liksom detta glas, ehuru det icke sått behålla allt det watten, du hemtat deri, utan det alltid ännu blifwit tomt, så att endast några få droppar qwarstannat deri, det likwäl har genom denna inhemtning och urtömning blifwit renadt, klart och friskt. då det andra glasets på der dunkelt och örent; så går det också med våra själar. Ehuru vi icke kunna behålla allt det Guds ord, vi höra eller läsa, utan det tyckes snart åter wara borta; så gör dock det flitiga bruket deraf, ehuru ofta hemligen, den saliga werkan, att det för hwar gång renar vårt sinne, vårt förstånd, vårt lefwerne; och gör allt detta omsider mer och mer rent och klart".

2. Men mitt hjerta är så hårdt som sten. Så är också min omgifning, på hwilken jag stundom försöker att verka något godt.

Till den gamle fromme Bimenion kom en nitisk Evangelii förkunnare och träffade gubben sittande i stuggan af en klippa. Bredisanten satte sig ned hos honom och berättade om sina bemödanden för själarne, men beklagade sig smärtsamt öfwer deras hårdhjärtighet.

Bimenion svarade: "Slåda denna sten här bredwid oss, på hwilken, så ofta det regnar, wattenet oafstättligen droppar ned från den öfverhängande klippan. Hwad är hårdare än sten, och hwad är mjukare än watten? Och likwäl hafwa dessa wattendroppar, såsom du ser,